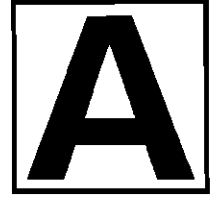

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET No.

2016

Code : K08

प्रश्नपुस्तिका - I

100697

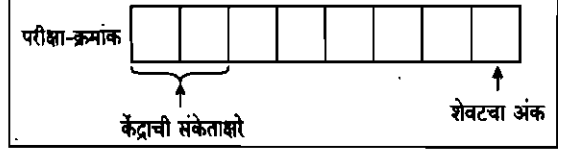
मराठी व इंग्रजी

वेळ : 1 (एक) तास

एकूण प्रश्न : 100

एकूण गुण : 100

सूचना

- (1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. आणि तसेच इतर काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.
- (2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉलपेनने लिहावा.

- (3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.
- (4) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरापैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.
- (5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.
- (6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.
- (7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवारांच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरापैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या शेवटच्या पानावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेनुसार हे सील उघडू नये

SEAL

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

1. कुत्र्याने चावा घेतला ? अधोरेखित शब्दाचे नाम कोणते ?
 (1) कुत्र्या (2) कुत्रा (3) कुत्र्याने (4) कुत्र्याचा
-
2. दोन विजातीय स्वर एकत्र येऊन एक _____ निर्माण होते.
 (1) संयुक्त व्यंजन (2) संयुक्त स्वर
 (3) ह्रस्व स्वर (4) दीर्घ स्वर
-
3. 'तलाव' या शब्दाला खालील कोणते शब्द समानार्थी आहेत ?
 (1) कासार, तडाग (2) क्षीर, नीर
 (3) अवनी, कुंजर (4) तरंगिणी, सरिता
-
4. पुढील शब्दाचा लाक्षणिक अर्थ सांगा.
 'घरदार सोडून निघून जाणे सर्व चीजवस्तू दान देण्यास सांगणे'.
 (1) संन्यास घेणे (2) घरावर तुळशीपत्र ठेवणे
 (3) घर गहाण टाकणे (4) यापैकी कुठलेही नाही
-
5. खालील शब्द समूहाचा समूह दर्शक शब्द लिहा :
 'जाणून घेण्याची इच्छा असणारा'
 a. हुशार b. जिज्ञासू c. अभ्यासू d. जागृत
 (1) a आणि b बरोबर इतर सर्व चूक (2) b बरोबर इतर सर्व चूक
 (3) b आणि c बरोबर इतर सर्व चूक (4) d बरोबर इतर सर्व चूक
-
6. पदार्थवाचक नावे ओळखा.
 (1) कल्प, वर्ग, सैन्य, घड (2) स्वर्ग, देव, अप्सरा, नंदनवन
 (3) दूध, साखर, कापड, सोने (4) पुस्तके, चेंडू, कागद, लेखणी
-
7. पुढील विधाने वाचा.
 a. तत्सम शब्द संस्कृतमधून रूपबदल न होता येतात पण अनेकदा त्यांच्या अर्थात बदल होतो.
 b. देशी शब्दांची सरल व्युत्पत्ती सांगता येते.
 (1) a आणि b बरोबर (2) फक्त a बरोबर
 (3) फक्त b बरोबर (4) a आणि b चूक
-
8. चूक की बरोबर सांगा.
 a. प्राचीनकाळी भारतात ब्राह्मी आणि खरोष्ठी या दोन लिप्या प्रचारात होत्या.
 b. खरोष्ठी ही आर्य भारतीय लिपी आहे.
 c. ब्रह्मदेवाने निर्माण केलेल्या लिपीला ब्राह्मीलिपी म्हणतात.
 (1) a आणि b बरोबर (2) b आणि c चूक
 (3) a आणि c बरोबर (4) फक्त b बरोबर

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

9. पुढीलपैकी योग्य शब्द कोणता ते लिहा ?

- (1) प्रतिथयश (2) प्रथितयश (3) प्रतीतयश (4) प्रथीतयश

10. खाली दिलेल्या वाक्यांतून 'सार्वनामिक विशेषण' असलेल्या वाक्याचा योग्य पर्याय लिहा.

- (1) प्रभाला आता साठवे वर्ष लागले.
 (2) रत्नाला आठवीचा वर्ग शिकविण्यासाठी आला.
 (3) आक्काला चौदा भाषा येतात.
 (4) तिच्या सर्व साड्या म्हणजे भरजरी शालूच आहेत.

11. उद्गारातील भाव सौम्य असतो म्हणून केवळप्रयोगी अव्ययानंतर खालील कोणते विरामचिन्ह वापरले जाते ?

- (1) अर्धविराम (2) स्वल्पविराम (3) पूर्णविराम (4) अपसारणचिन्ह

12. चूक की बरोबर

- a. विकृत शब्दांना तत्सम शब्द म्हणतात
 b. सिद्ध शब्द तद्भव शब्द नसतात
 c. रूढीमुळे अर्थ प्राप्त झालेल्या शब्दांना रूढ शब्द म्हणतात

- (1) a बरोबर (2) b चूक (3) c चूक (4) c बरोबर

13. सामान्यरूप असलेली शब्दजोडी ओळखा :

- a. नदी - नदीला
 b. भरभर - भाराभर
 c. साठा - साठये
 d. देखील - देखलेपण

- (1) a बरोबर
 (2) b आणि c बरोबर
 (3) a आणि d चूक
 (4) सर्व बरोबर

14. खाली दिलेल्या शब्दांच्या यादीतून एकाच अर्थाचे शब्द तीन वेगवेगळ्या लिंगात आढळतात. योग्य पर्याय लिहा.

- (1) कन्या, दुहिता, पोरगी, बेटी
 (2) रुमाल, पागोटे, पगडी
 (3) लोटा, लोटी, लाटणे
 (4) झरा, ओढा, नदी

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

15. जोड्या जुळवा :

a. दर्शकसर्वनामे	I. कोणत्याही नामाचा वा पदार्थाचा बोध होत नाही.
b. प्रश्नार्थकसर्वनामे	II. जवळचा व लांबचा प्राणी वापदार्थ दाखवतात.
c. अनुसंबंधीसर्वनामे	III. प्रश्न विचारण्याच्या कामी येतात.
d. अनिश्चितसर्वनामे	IV. एकाच वाक्यात दोन नामाना जोडून येतात.

	a	b	c	d
(1)	IV	III	I	II
(2)	II	IV	III	I
(3)	II	III	IV	I
(4)	I	III	II	IV

16. पुढील विधाने वाचा.

- a. कर्मणिप्रयोगात कर्म प्रथमेचे असते.
 b. कर्मणिप्रयोगात क्रियापद सकर्मक असते.
 c. ती अभ्यास करते, हे भावेप्रयोगाचे उदाहरण आहे.

(1) a आणि b चूक	(2) a आणि b बरोबर
(3) a आणि c बरोबर	(4) b आणि c चूक

17. 'कुणी कोडे माझे उकलील का' – या वाक्याचे होकारार्थी वाक्य करा :

(1) माझे कोडे कुणी उकलणार नाही	(2) माझे कोडे सगळे उकलणार
(3) माझे कोडे मी उकलणार	(4) यापैकी नाही

18. नास्तिक, नापसंत, अनादर, अपुरा, अयोग्य – ही पदे कोणत्या समासाची आहेत ?

(1) नञ् तत्पुरुष समास	(2) कर्मधारय समास
(3) द्विगु समास	(4) अलुक् तत्पुरुष समास

19. जोड्या जुळवा :

a. नामसाधित क्रियाविशेषणे	I. निजल्यावर, खेळताना
b. विशेषणसाधित क्रियाविशेषणे	II. दररोज, शास्त्रदृष्ट्या
c. धातुसाधित क्रियाविशेषणे	III. सकाळी, प्रथमतः
d. समासघटित क्रियाविशेषणे	IV. मोठ्याने, सर्वत्र

	a	b	c	d
(1)	III	IV	I	II
(2)	III	I	IV	II
(3)	IV	II	III	I
(4)	I	III	IV	II

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

20. अर्धी रक्कम, पाव हिस्सा, पाऊण माप' ही संख्यावाचक विशेषणे विशेषणाच्या कोणत्या प्रकारात मोडतात ?
(1) पूर्णांकसूचक संख्याविशेषण	(2) अपूर्णांकसूचक संख्याविशेषण
(3) अनिश्चित संख्यासूचक विशेषण	(4) साकल्यवाचक संख्याविशेषण

21. खालील वाक्याचे संयुक्त वाक्य करा.

'मेघ दाटून आले-धो-धो पाऊस पडला.'

(1) मेघ दाटून आल्यावर धो-धो पाऊस पडला.
(2) मेघदाटून आले आणि धो-धो पाऊस पडला.
(3) मेघदाटून आल्यानंतर धो-धो पाऊस पडला.
(4) मेघदाटून आल्यामूळे धो-धो पाऊस पडला.

22. वारूडचे मगुर सावकार बाबारावांचे एका अपघातात निधन झाले. त्यावेळी झालेल्या शोकसभेत उपस्थित मंडळी त्यांच्या कार्याबद्दल भरभरून बोलत होते-या प्रसंगासाठी कोणती म्हण लागू पडते ?

(1) भरवशाच्या म्हशीला टोणगा	(2) कुणाची म्हैस कुणाला उठबस
(3) मेलेल्या म्हशीला मणभर दूध	(4) म्हशीची शिंगे म्हशीला जड नसतात

23. पुढील सामान्यरूपे पाहा.

भक्ती – भक्तीने; नदी – नदीचा, नद्यांचा

बी – बियांचा; पेटी – पेटीत

दासी – दासीला, दासींचा

या सामान्यरूपांमार्गे कोणता नियम आहे ।

a. ईकारान्त स्त्रीलिंगी नावांचे सामान्यरूप होताना मूळ शब्दांत कोणताच बदल होत नाही ?
b. ईकारान्त स्त्रीलिंगी नावांचे सामान्यरूप एकवचनात ईकारानाच व अनेकवचनात ईकारान्त व याकारान्त होते.
c. काही अकारान्त स्त्रीलिंगी नावांची सामान्यरूपे ईकारान्तच होतात.
(1) फक्त a बरोबर
(2) फक्त b बरोबर
(3) a आणि b बरोबर
(4) a आणि c बरोबर

24. पण, परंतु, परी, किंतु, तरी हे शब्द उभयान्वयी अव्ययांच्या कोणत्या प्रकारातील आहे ?

(1) विकल्पबोधक उभयान्वयी अव्यय
(2) परिणामबोधक उभयान्वयी अव्यय
(3) न्यूनत्वबोधक उभयान्वयी अव्यय
(4) उद्देशबोधक उभयान्वयी अव्यय

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

25. 'अभिषेक खेळत होता आणि तो पडला.' वाक्याचा प्रकार सांगा.

a. केवल	b. मिश्र	c. संयुक्त	d. साधे
(1) a आणि c बरोबर बाकी सर्व चूक	(2) b आणि d बरोबर बाकी सर्व चूक	(3) फक्त c बरोबर बाकी सर्व चूक	(4) फक्त b बरोबर बाकी सर्व चूक

26. परकीय भाषा (गट - 1) आणि त्या भाषेतून मराठी भाषेत आलेले शब्द (गट - 2) खाली दिलेले आहेत.

गट - 1	गट - 2
a. इंग्रजी भाषा	I. अर्ज, साहेब, मंजूर, इनाम
b. पोर्तुगीज भाषा	II. पोशाख, गुन्हेगार, कामगार, अत्तर
c. फारसी भाषा	III. बटाटा, पगार, हापूस, फणस
d. अरबी भाषा	IV. पेट्रोल, मोटर, ड्रायव्हर, कंडक्टर

वरील जोड्यांच्या उत्तरासाठी योग्य तो पर्याय लिहा.

	a	b	c	d
(1)	IV	I	III	II
(2)	IV	II	I	III
(3)	IV	III	II	I
(4)	IV	III	I	II

27. पुढील विधाने वाचा.

- क्रियेचा भाव हाच कर्ता असतो.
- क्रियापद तृतीयपुरुषी एकवचनी असते.
- कर्मअसल्यास त्याची सप्रत्ययी द्वितीया असते.

वरील लक्षणे कोणत्या प्रयोगाची आहेत ?

(1) गौणकर्मणी	(2) भावे प्रयोग
(3) कर्मभावसंकर प्रयोग	(4) कर्मकर्तरी प्रयोग

28. 'तू वॉईट वागतोस म्हणून तुला बोलणी खावी लागतात' या वाक्यातील 'म्हणून' या अव्ययास काय म्हणतात ?

- परिणामबोधक उभयान्वयी अव्यय
- विकल्पबोधक उभयान्वयी अव्यय
- न्यूनत्वबोधक उभयान्वयी अव्यय
- कारकबोधक उभयान्वयी अव्यय

29. 'मी उद्या पुण्यास पोहचने' या वाक्यातील विधेय ओळखा.

- (1) मी (2) उद्या (3) पुण्यास (4) पोहचने

30. आडवाट, पडछाया, प्रतिदिन, भरजरी, हे शब्द मराठी व्याकरणात _____ म्हणून ओळखले जातात.

- (1) उपसर्ग साधित शब्द (2) तद्धित शब्द
(3) प्रत्ययघटित शब्द (4) अनुकरणवाचक शब्द

31. त्याने काम चांगल्या रीतीने केले असते, तर नोकरी कशाला गेली असती ? या वाक्याचा प्रकार ओळखा.

- (1) संयुक्त वाक्य (2) विद्यर्थी वाक्य
(3) प्रश्नार्थक वाक्य (4) संकेतार्थी वाक्य

32. 'साखरभात' हे कोणत्या समासाचे उदाहरण आहे.

- (1) समाहार द्वंद्व समास (2) कर्मधारय तत्पुरुष समास
(3) मध्यमपदलोपी समास (4) अलुक् तत्पुरुष समास

33. 'विडा उचलणे' या वाक्प्रचाराच्या योग्य उपयोगा साठी खालील पर्यायातून अचूक वाक्य निवडा :

- (1) तबकडीतल्या पानाचा विडा उचलणे (2) शर्यत लावणे
(3) प्रतिज्ञा करणे (4) वजन उचलणे

34. परिणामबोधक संयुक्त वाक्य ओळखा.

- (1) विजा चमकू लागल्या आणि पावसाला सुरुवात झाली.
(2) वाटेत मोटार नादुरुस्त झाली म्हणून मला येण्यास उशीर झाला.
(3) लोक आपली स्तुति करोत किंवा निंदा करोत.
(4) भरावे परि कीर्तिरूपे उरावे.

35. पुढील विधाने वाचा :

- a. मिश्रवाक्यात एक मुख्य उद्देश्य व एक मुख्य विधेय असते.
b. मिश्रवाक्यातील गौण वाक्य स्वतंत्र असते.
c. मिश्रवाक्यात दोन किंवा अधिक क्रियापदे असतात.

- (1) फक्त a व b बरोबर
(2) फक्त a बरोबर
(3) फक्त c बरोबर
(4) फक्त a व c बरोबर

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

36. जोड्या लावा :

a. देशी शब्द	I. जा, ये, दगड, गोड
b. तत्सम शब्द	II. माता, पिता, बंधु, उत्सव
c. सिद्ध शब्द	III. अपयश, गैरसमज, आडवाट
d. उपसर्गघटित शब्द	IV. डोंगर, दगड, गुडघा

	a	b	c	d
(1)	II	III	I	IV
(2)	IV	II	I	III
(3)	III	I	II	IV
(4)	I	IV	III	II

37. म्हणीचा योग्य तो अर्थ लिहा.

‘कोल्हा काकडीला राजी’

- (1) कोल्ह्याने काही खाल्ले तरी आनंदी होतो.
- (2) कोल्ह्याला काकडी आवडते.
- (3) कोल्हा आणि काकडी यांचे नाते जुळते.
- (4) क्षुद्र माणसे क्षुद्र वस्तूना भाळतात.

38. पुढील विधाने वाचा :

- a. मूळ उद्देश वाक्यात नेहमी एकेरी असतो.
 - b. विधेय विस्तारक म्हणजे क्रियाविशेषण होय.
 - c. संयुक्त क्रियापदामध्ये एक क्रियापद प्रत्यक्ष क्रियेचे निदर्शक असते, तर दुसरे त्याला सहाय्य करणारे असते.
- (1) फक्त a व b चूक
 - (2) फक्त c बरोबर
 - (3) फक्त a चूक
 - (4) फक्त b चूक

39. लहानपण देगा देवा । मुंगी साखरेचा रवा ।

ऐरावत रत्न थोर । त्यासी अंकुशाचा मार ॥

वरील कडव्यातील अलंकार ओळखा.

- (1) यमक अलंकार
- (2) अनुप्रास अलंकार
- (3) रूपक अलंकार
- (4) दृष्टांत अलंकार

कचव्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

40. 'चुरमुरे खात बसणे' या वाक्प्रचाराचा बरोबर अर्थ कोणता ?

a. खजील होणे	b. पदरी काही हि न पडणे
c. मात करणे	d. मन खिन्न होणे
(1) फक्त a, b, c बरोबर	(2) फक्त a, b चूक
(3) फक्त b, c चूक	(4) फक्त a, b बरोबर

41. 'गुळगुळीत' या शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द ओळखा.

(1) रेखीव	(2) ओबडधोबड	(3) पारदर्शी	(4) खरखरीत

42. 'गाडी फार वेगाने आली.' या वाक्याचे उद्गारार्थी रूपांतर ओळखा.

- (1) वा ! गाडी फार वेगाने आली.
- (2) बाप रे ! किती वेगाने आली गाडी.
- (3) काय ! गाडी फार वेगाने आली ?
- (4) गाडी किती वेगाने आली हो !

43. पुढील वाक्याच्या अर्थावरून म्हण सांगा.

'निरुद्धोगी, निरूपयोगी मनुष्य कोणालाही हवासा वाटत नाही'

- (1) खायला काळ भुईला भार
- (2) एक ना धड भाराभर चिंध्या
- (3) इकडचा डोंगर तिकडे करणे
- (4) दिवे लावणे

44. खालील क्रियापदीच्या योग्य जोड्या लावा :

a. सकर्मक क्रियापद	I. आज भाऊबीज आहे
b. द्विकर्मक क्रियापद	II. ते लाकडी धनुष्य मोडले
c. अकर्मक क्रियापद	III. तिने भिकान्याला पैसा दिला
d. उभयविध क्रियापद	IV. गवळी धार काढतो

	a	b	c	d
(1)	IV	III	I	II
(2)	IV	III	II	I
(3)	I	II	III	IV
(4)	II	IV	III	I

कष्ट्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

45. 'दुसऱ्याच्या अंकित असणारा' - या शब्दसमुहाऱाठी खाली दिलेल्या शब्द - समुहातील लागू पडणाऱ्या शब्दसमुहाचा अचूक पर्याय लिहा.
- (1) पाताळयंत्री
 - (2) बोकेसंन्याशी
 - (3) ताटाखालचे मांजर
 - (4) उंटावरचा शहाणा
-
46. 'काळजाचा लचका तुटणे' या वाक्प्रचाराचा विरूद्धार्थी वाक्प्रचार ओळखा.
- (1) मनोरथ पूर्ण होणे
 - (2) मनात विकल्प येणे
 - (3) मनात मांडे खाणे
 - (4) मन मोहरून जाणे
-
47. विधायक च्या विरूद्ध
(1) विनायक	(2) विघातक
(3) वैधानिक	(4) संकट
-
48. खालीलपैकी रीति भूतकाळाचे वाक्य कोणते ?
- (1) तो रोज व्यायाम करत असतो.
 - (2) तो रोज व्यायाम करतो.
 - (3) तो रोज व्यायाम करत होता.
 - (4) तो रोज व्यायाम करत असे.
-
49. अण्णा, अप्पा, अक्का - ताई हे शब्द मराठीत कोणत्या भाषेतून आलेत ?
- (1) तेलगू
 - (2) तामिळी
 - (3) कानडी
 - (4) गुजराथी
-
50. खालील म्हणीसाठी विरूद्धार्थी म्हण ओळखा. 'झाडाला लागले कानवले अन् आडाला लागले गुळवणी'
- (1) मनात मनोरे पुढेताट कोरे
 - (2) हा सूर्य हा जयद्रथ
 - (3) भ्रमाचा भास नि हिंगाचा वास
 - (4) भ्रवशाच्या म्हशीला टोणगा

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

51. 'अर्ज' हा शब्द मराठीत कोणत्या भाषेतून आला आहे.

(1) कानडी	(2) फारसी
(3) अरबी	(4) हिंदी

52. 'गोड' या शब्दाचे भाववाचक नाम कोणते ?

(1) गोडवा	(2) गोड
(3) मधुर	(4) रसाळ

53. 'आपली पाठ आपणास दिसत नाही' – या वाक्यातील ध्वन्यार्थ पुढे दिलेल्या पर्यायातून निवडा.

- (1) एकाचे दुसऱ्याशी न जमणे.
- (2) आपल्या भावाचे कृत्य आपणास समजत नाही.
- (3) आपलेच सगे सोयरे आपल्याला ओळखत नाही.
- (4) स्वतःचे दोष स्वतःलाच दिसत नाही.

54. खालील उदाहरणातून प्रत्ययसाधित शब्द ओळखा.

- (1) झगडा, कल्पना, ठेचा
- (2) बेगुमान, दररोज, कमजोर
- (3) संयोग, संगति, संकल्प
- (4) अनुस्वार, पराकाष्ठा, निरंतर

55. पुढील प्रसंगावरून म्हण ओळखा.

मुलीचं लग्न ! म्हटलं आपले दोघे भाऊ आहेत आपल्या पाठीशी खंबीर. वाणसामान उधारीवर घ्यायचं तर दुकानदारही आपलाच ! झालेच तर, काही कमी जास्त लागलं-सवरलं तर आपले मित्रही हात देणारे आहेत; पण ऐन वेळी यातल्या एकाचाही उपयोग झाला नाही. म्हणतात ना,

- (1) एक ना धउ भाराभर चिंध्या
- (2) दाम करी काम बिबी करी सलाम
- (3) नाचता येईना अंगण वाकडे
- (4) सारा गाव मामाचा, एक नाही कामाचा

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

पुढील उतारावाचून त्यावर आधारित 56 ते 60 प्रश्नांची उत्तरे द्या.

“विद्यार्थी माट्यांना प्रिय होतेच. परंतु विद्यार्थिनींविषयी त्यांना विशेष ममत्व वाटत असे. आजवर नाना तऱ्हेच्या बंधनांनी जखडलेली स्त्री आता हातपाय हलवत आहे, वैचारिक स्वातंत्र्याच्या मुक्त हवेत श्वास घेऊ लागली आहे, शिकून शहाणी होत आहे, घडपडून आपल्या पायावर उभी राहू बघत आहे, याचा त्यांना फार आनंद होई. आमच्या कॉलेजमधल्या एका विद्यार्थ्याने एका मुलीशी काही वावगी सलगी करण्याचा प्रयत्न केला. तिला ते अपमानकारक वाटले तिने त्याला चपलेचा प्रसाद दिला. त्या विद्यार्थिनीच्या या कृत्याचे माट्यांना इतके कौतुक वाटले की तिच्या धाडसाचे त्यांनी जाहीर अभिनंदन केले. इतकेच नव्हे तर, आपल्या सर्व पुस्तकांचा संच आपल्या सहीनिशी त्यांनी तिला भेट म्हणून दिला.

व्यक्तिशः माट्यांनी आपल्याला काय दिले याचा जेव्हा मी आज विचार करते, तेव्हा अनेक गोष्टी मला आठवतात. सर्वांत महत्त्वाची गोष्ट म्हणजे त्यांनी मला जातीयतेकडे बघण्याचा एक स्वच्छ, निर्मळ दृष्टिकोन दिला. मी ब्राह्मणेतर समाजातली आहे, हे त्यांना माहीत होते. माझे त्यांना कौतुकही वाटे. पण ते जादा कौतुक नव्हते. त्यामुळे मागासलेल्या वर्गातल्या माणसांत जो एक लाडावलेपणा, एक विचित्र आणि उफराटा अहंगड निर्माण होतो, तो माट्यांच्या या वागणुकीमुळे माझ्यात कधी निर्माण झाला नाही. हे त्यांचे ऋण केवढे मोठे आहे ते आज मला उमगते. विद्यार्थिदशेत माझ्या संकोची स्वभावामुळे मी माट्यांच्या खास आवडत्या विद्यार्थ्यांचे जे वर्तुळ होते, त्यात कधी प्रविष्ट होऊ शकले नाही. त्यांच्याप्रमाणे मी माट्यांना ‘बापू’ असेही सलगीने संबोधले नाही. मी त्यांना ‘सर’ असेच म्हणे. तरीही त्यांनी मला फार ममता व स्नेह दिला. विशेषतः ते मला ‘शांते’ अशी जी अनौपचारिक जिव्हाळ्याने ओथंबलेली हाक मारत, ती मला फार आवडत असे.

आश्चर्याची गोष्ट म्हणजे माझी विद्यार्थिदशा संपल्यावरच माझे आणि माटे यांचे संबंध अधिक दृढ झाले. एव्हाना मी थोडेसे लेखन करू लागले होते. त्यामुळे असेल कदाचित. मी माट्यांच्या घरी जाऊ लागले. धिटाईने एखादे वाक्य त्यांच्याशी बोलू लागले. एकदा कशी कोण जाणे, शालेय विद्यार्थ्यांसाठी वाचनमाला तयार करण्याची कल्पना माट्यांच्या डोक्यात आली. कदाचित ते काम त्यांच्यावर कुणी सोपवलेही असेल. पण त्या सुमाराला मी माट्यांच्या घरी सहज गेले असता ते मला म्हणाले, “आलीस ? बरं झालं. ये अशी. इथं बैस अन् मला दोन-तीन कविता लिहून दे.” मी थक्कच झाले. प्रत्यक्ष माट्यांसमोर बसून कविता लिहून द्यायच्या ? ते कसे शक्य होते ? पण त्यांच्याशी जरा चर्चा केल्यानंतर त्यांना काय हवे होते, ते मला उमगले. विद्यार्थ्यांसाठी बाळबोध, प्रासादिक आणि मुख्य म्हणजे उपदेशपर असे पद्य त्यांना माझ्याकडून लिहून हवे होते. मी त्यांना दोन वृत्तबद्ध कविता लिहून दिल्या. बारीक डोळे करून त्यांनी त्या बाचल्या आणि खूष होऊन म्हणाले, “वा ! छान ! असंच लेखन हवं होत मला !” मी मनातून काय ते समजले.”

56. माटेंची 'शांते' ही हाक शांताबाईना कशी वाटे ?

- (1) औपचारिक
- (2) जिव्हाळ्याची
- (3) प्रेमाची
- (4) अनौपचारिक जिव्हाळ्याने ओथंबलेली

57. माटेना शांताबाईकडून कोणत्या प्रकारचे काव्य हवे होते ?

- (1) बाळबोध
- (2) प्रासादिक
- (3) उपदेशपर
- (4) वरील सर्व पर्याय समावेशक

58. माट्यांना कशाचा आनंद वाटत होता ?

- (1) लेखनाचा
- (2) स्त्रिया हातपायहालवत असल्याचा
- (3) स्त्रिया स्वावलंबी बनत असल्याचा
- (4) पुरुषांना मारत असल्याचा

59. शांताबाई व माटे यांचे संबंध अधिक दृढ कधी झाले ?

- (1) विद्यार्थीदशा संपल्यावर
- (2) लेखन सुरू झाल्यावर
- (3) कविता लिहिल्यापासून
- (4) त्यांच्या घरी जायला लागल्यापासून

60. शांताबाईना माट्यानी नेमके काय दिले ?

- (1) लेखन कौशल्य
- (2) पुस्तकांचा संच
- (3) जातीयतेकडे बघण्याचा स्वच्छ निर्मळ दृष्टिकोन
- (4) जिव्हाळा

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

61. Identify the tense form and time expressed in the following sentences :

- a. When is your father taking you to the zoo ?
b. A friend of ours is going to stay with us in November.

- (1) Present perfect, future
(2) Future, simple present
(3) Present continuous, future
(4) Future, present perfect

62. Which of the following words is/are antonymous with the word 'Deficit' ?

- a. Defect
b. Depreciation
c. Detection
d. Surplus

- (1) Only a (2) Only b (3) Only d (4) Both a and c

63. Match the pairs :

<i>I</i>		<i>II</i>	
a. Modest		I. Stamina	
b. Lucid		II. Cheerful	
c. Mettle		III. Humble	
d. Jubilant		IV. Rational	

	a	b	c	d
(1)	II	III	IV	I
(2)	III	IV	I	II
(3)	IV	I	III	II
(4)	II	III	I	IV

64. Choose the sentences containing correct prepositions.

- a. Our neighbours are going to a holiday.
b. Our neighbours are going for a holiday.
c. Our neighbours are going on a holiday.
d. There is a boat on the river.

- (1) Only a and b (2) Only c and d
(3) Only a, b and c (4) Only b, c and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

65. Choose the correct alternative.

- (1) Independant, Inflammable, Maintenance, Manageable
- (2) Independent, Inflammable, Maintenance, Manageable
- (3) Independent, Inflammable, Maintenance, Managable
- (4) Independant, Inflammable, Maintainance, Manageble

66. Which one of the following suffixes forms the adjective of the noun 'Radiance' ?

- (1) - al
- (2) - ary
- (3) - ant
- (4) - able

67. Choose the correct sentences.

- a. You mustn't to drive fast.
 - b. You needn't give him a lift.
 - c. Subhash needn't to give him a job.
 - d. Robert mustn't send any money to his sister.
- (1) Only a, b and c
 - (2) Only b, c and d
 - (3) Only a and d
 - (4) Only b and d

68. Which one of the following words meaning — "lodging or rooms for living" spells correctly ?

- (1) Accommodation
- (2) Accomodation
- (3) Acommodation
- (4) Accommoddation

69. Which is true of a simple sentence ?

- (1) It contains one verb.
- (2) It is easy to understand.
- (3) It expresses a simple thought.
- (4) None of the above

70. Which of the expressions is/are *not* correct ?

- a. Give up the ghost
 - b. Give a damn
 - c. Give as bad as one gets
- (1) Only a
 - (2) Only c
 - (3) Only a and b
 - (4) a, b and c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

71. Identify the subject in the sentence given below :

That she survived in those conditions passes belief.

- (1) That she
- (2) She
- (3) That she survived in those conditions
- (4) Those conditions

72. Which one of the following sentences uses the comparative adjective correctly ?

- (1) Japanese cameras are superior to those made in China.
- (2) Japanese cameras are superior than those made in China.
- (3) Japanese cameras are superior from those made in China.
- (4) Japanese cameras are superior with those made in China.

73. Identify the correct sentence(s).

- a. What I can do for you ?
- b. We can start now ?
- c. Which is faster, the train or the bus ?
- d. Who is your companion ?

- (1) Only c and d
- (2) Only c
- (3) Only a and d
- (4) Only a, b and d

74. a. The man arrived on Friday.

b. His name is Shankar.

Which one of the following is a correct complex sentence formed from the two simple sentences above ?

- (1) The man who arrived on Friday is Shankar.
- (2) The man who is Shankar arrived on Friday.
- (3) The man arrived on Friday whose name is Shankar.
- (4) The man whose name is Shankar arrived on Friday.

कठिण्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

75. Choose the correct sentences.

- a. Can you tell me why are you late ?
 - b. Do you know when does the train leave ?
 - c. Can you tell me why are you interested in an administrative career ?
- (1) Only a and b
(2) Only b and c
(3) a, b and c
(4) None of the above
-

76. Which one of the following is a correct sentence in active voice ?

- a. The accident happened at 10:00 pm.
 - b. The accident was happened at 10:00 pm.
 - c. The accident has been happened at 10:00 pm.
 - d. The accident is happened at 10:00 pm.
- (1) Only b (2) Only c (3) Only d (4) Only a
-

77. Which of the following is/are *not* a meaning of the word 'Prune' ?

- a. To cut off
 - b. To remove
 - c. A dried plum
 - d. Try to find out about someone else's private affairs
- (1) Only a and b
(2) Only a, b and d
(3) Only d
(4) Only c and d
-

78. Which one of the following sentences correctly expresses an adverb clause of condition ?

- a. That is Ramanathan if I am mistaken.
 - b. That is Ramanathan unless I am not mistaken.
 - c. That is Ramanathan unless I am mistaken.
 - d. If that is Ramanathan, I am mistaken.
- (1) Only a
(2) Only c
(3) Only d
(4) Only b
-

कच्य्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

79. a. The higher you go, the cooler it is.
 b. We eat that we may live.
 c. He ran fast to reach on time.

Identify the odd sentence(s).

- (1) Only a (2) Only b and c
 (3) Only c (4) Only a and c

80. Identify the correct meaning of the word printed in capitals.

The report OBFUSCATES the principal points.

- (1) Release (2) Confuse (3) Reveal (4) Reopen

81. a. The team played good.
 b. The team played well.

Identify the correct sentence(s).

- (1) Only a (2) Only b (3) Both a and b (4) Neither a nor b

82. Match the following :

a. Paediatrics	I. Having softly-shining quickly-changing colours
b. Opalescent	II. Inability to see distant objects clearly
c. Myopia	III. Fear of being shut up in a small enclosed space
d. Claustrophobia	IV. The branch of medicine concerned with children

	a	b	c	d
(1)	IV	I	II	III
(2)	IV	I	III	II
(3)	III	II	IV	I
(4)	III	II	I	IV

83. a. Elephant is a clever animal.
 b. A mirror is made of glass.

Identify the correct sentence(s).

- (1) Only a
 (2) Only b
 (3) Both a and b
 (4) Neither a nor b

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

84. Match the following expressions with their meanings :

a. Get off on	I. To start a relationship with
b. Get off with	II. Hurry up
c. Get on with it	III. Avoid a responsibility or duty
d. Get out of	IV. Enjoy

	a	b	c	d
(1)	I	II	III	IV
(2)	II	III	IV	I
(3)	III	II	IV	I
(4)	II	I	III	IV

85. a. Govinda and Madhuri both danced well.
b. Not only he is a teacher but also an artist.
Identify the correct sentence(s).

- (1) Only a (2) Only b (3) Both a and b (4) Neither a nor b

86. Which of the following suffixes **cannot** be added to the word 'Happy' ?

a. -ness	b. -ful	c. -ed	d. -ly
(1) Only a and c	(2) Only b and c	(3) Only a, b and c	(4) Only a, c and d

87. a. My mother tells us stories.
b. If it rains I shall not work.
c. I run fast that I may win the race.

Identify the sentence(s) that express(es) subjunctive mood.

- (1) Only a and b (2) Only b (3) Only a and c (4) Only c

88. "I hope to go to _____ university."

Which one of the following sentences is a sentence using an article correctly corresponding to the sentence above ?

(1) I hope to go to an university.	(2) I hope to go to a university.
(3) I hope to go to the university.	(4) I hope to go to university.

89. Which of the following are correct in terms of verb phrases ?

a. Move heaven and sky	b. Move the goal-pillars
c. Move with the time	d. Not move muscles
(1) Only a and b	(2) Only c and d
(3) Only a, b and d	(4) None of the above

कच्य्या कामासाठी जाणा / SPACE FOR ROUGH WORK

90. "I / am / here / since 1951."

1 2 3 4

Which part of the sentence above contains an error ?

- (1) Part 1 (2) Part 2
(3) Part 3 (4) Part 4

91. Which of the following idioms is/are correct ?

- a. A slap in the face
b. Down in the dunes
c. Over the moon

- (1) Only a and b (2) Only a and c
(3) Only b (4) a, b and c

92. Choose the word or phrase that conveys more or less the same meaning as the word underlined.

The Doctor prescribed a therapeutic diet.

- (1) light (2) balanced
(3) with low fat (4) curative

93. Choose the correct option to fill in the blank.

We fought _____ to get our plans accepted.

- (1) tooth and gum (2) tooth and nail
(3) tooth and tongue (4) tooth and nose

94. Out of the four alternatives choose the one that can be substituted for the given words/sentence as the phrase or group of words.

Talking disrespectfully of sacred things is called

- (1) Blasphemy (2) Heresy
(3) Atheism (4) Apostasy

95. Choose the correctly expressed idiom.

- (1) Rob Paul to pay Peter
(2) Rob Peter to pay Paul
(3) Rob Smith to pay Peter
(4) Rob Paul to pay Smith

97. The cyclists of the town plucked daffodils from the meadow because they thought that

- a. bicycle has facilitated the loot of daffodils.
- b. daffodils were like trophies on their handle-bars.
- c. bicycle has invaded the beauty of the countryside.
- d. they had a sense of beauty about daffodils.

- (1) Only a (2) Both c and d
(3) Only b (4) Only c

98. The pillage of the fields is increasing in the sense that

- a. the growth of flowers in the gardens of the town has decreased.
- b. people from towns have no sense of preserving the flowers of the countryside.
- c. roots are dug up and added to the amenities of suburban garden and primroses and bluebells are torn and laid uselessly on a drawing room table.
- d. the motor-car along with the bicycle has facilitated the carriage of roots and flowers.

- (1) Only a (2) Only d
(3) Only c (4) Only b

99. In the author's opinion, we might preserve our wild flowers by

- (1) creating the scarcity of wild flowers.
- (2) banning the use of motor-cars.
- (3) making people pain the sale of wild flowers.
- (4) banning the sale of wild flowers.

100. A suitable title for the passage would be

- a. Industrialisation and destruction of nature
- b. Human greed and picking wild flowers
- c. Preservation of wild flowers
- d. People's sense of beauty and wild flowers

- (1) Only a (2) Only b
(3) Only d (4) Only c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

सूचना - (पृष्ठ 1 वरून पुढे.....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. “अंगावर काटा उभा रहाणे” या वाक्याप्रचाराचा अर्थ काय ?

(1) अंग शहारणे	(2) रोमांचित होणे
(3) अतिशय भिती वाटणे	(4) बहरून येणे

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) अतिशय भिती वाटणे” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “(3)” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. (1) (2) (3) (4)

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

SEAL